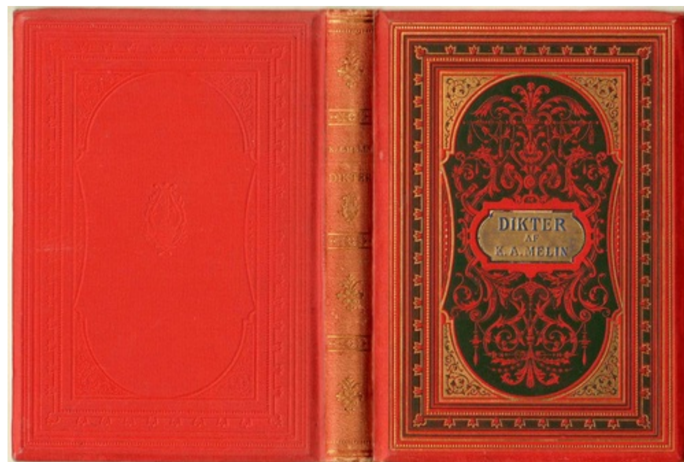

DIKTER

AF

K. A. MELIN

STOCKHOLM
WILHELM BILLE

STOCKHOLM, GERNANDTS BOKTR.-AKTIEBOLAG, 1888.

Förord till den elektroniska utgåvan

Boken scannades från original i mars 2013 av Bert H.

FOSTERLÄNDSKA STYCKENStyrbjörn starke.

tyrbjörn starke drog i härnadståg, for med tolf gånger hundra segel, hätsk i håg, öfver Mälarvåg.

Kränkte konungasonen bar afvog sköld mot sitt fosterland, förde i fejd mot Svit jod, det gamla, Jomsborgs vilda vikingaband.»Här är målet, här mina fäders hem!

Vunnit hafver jag gods och riken, gerna i byte jag gåfve dem.»

Så qvad Styrbjörn, stolte kämpen, steg i land, stack skeppen i brand: »Här vill jag lykta min lefnads saga, segra eller dö med svärd i hand».

Genom skogar högg han kungsväg bred, hann till vida Fyrisslätterna, när det redan mot skymning led, Eldar på höjderna längst i norr lågade gladt som i Valborgsnatt: der hade Erik, vänsälle kungen, öfverst på åsen sitt märke satt.Dagen grydde, skuggorna flydde, solen gick upp öfver Fyrisvall. Fram drog Sveahärens fylking, skriande högt vid lurens skall.

Stod vid kungens sida Torgny, lagman god: nu skall spörjas, om våldet vinner eller ärlige bönders mod.

Hård vardt striden. I dagar två ingen visste dess utgång än;

på tredje dagen gaf Odin seger åt Sveakungens män.

Då ropade Styrbjörn med väldigt ljud: »hällre dö än fly med skam!» dref sitt banér med dån i jorden, bröt i fiendehopen fram.Honom följde hans män.

Vardt stort härskri och vapengny; få vordo lefvande tagne i striden, sågos dock ännu färre fly.

Hetsadt vilddjur lik,

Styrbjörn, tyngd af pilar och spjut, värjde sig manligt, tills han dignande föll och andades lifvet ut.

Men Erik kungen, den segersälle, när striden var slutad, lofvade glad sköna skänker åt den, som dagens blodiga bragd för hären qvad.

Fram steg Torvald Hjalte, sjöng en härlig segersång; gripen, sägs det, af stundens storhet, qvad han för första och sista gång.

* * *Styrbjörn starke dog för frändehand, föll vid foten af fädrens grafvar, bärande afvog sköld mot sitt land. Men Svit jods folk hade prof vet stått, och klart i häfderna lysa skall, som ett dyrbart arf åt slägten sena, minnet af segern på Fyrisvall.Vid en gammal krigsmans död.

187S.

å har du lyktat den sista striden — farväl, du ärlige kämpe god!

En man, som du, ser ej ofta tiden, och blott för sent man dig rätt förstod. Till ro du lutat din hjessa ned, se'n striden slutat med evig fred. Farväl du gamle! Hos dig fans mycket, som först med döden oss föll i tycket.Jag mins när först han kom hit till orten, re'n då ur tjenst för sitt träbens skull. Han skötte glaset och dito korten, bar uniform och medalj af gull.

Det var en trygg en, ska' ni förstå, gick rak i ryggen och bred som två, för minsta småsak i eld och låga, hälst när det var en politisk fråga.

För resten mente han väl med alla, om ock till sist någon skruf gick lös; tänk er, han ville ur grafven kalla en gammal fördom från hedenhös:

blott den kan vara sin frihet värd, som vill försvara den med sitt svärd — det var hans käpphäst, den satsen dref han, och sa' man mot honom, värre blef han.Snart fick han griller än mer besatta: han lade först uniformen af; man såg'en aldrig i korten fatta, och glaset knappt honom glädje gaf. Men än man hörde i alla fall hur gubben förde sin gamla trall, tog fan till vittne och hans drabanter, att här var galet på alla kanter.

Så kommo skandinavismens tider; då sågs han åter i all sin glans.

Men när han varsnade sent omsider, att liten hjelp i den leken fans,

det var, han sade, som hjertat krympt, som mörker hade hans öga skymt — han var en gubbe då allaredan och dog så småningom bort allt sedan.Han slogs år tretton, när fransman tämdes — nu var han endast en bleknad hamn, en tok, som öfver vår vanmakt grämdes och blygdes smått för sitt svenska namn: i kläder slitna han stapplar trögt, med hår som hvitna och ryggen krökt, kuraget borta, ej ens en svordom — det var ej alls samma karl som fordom.

Men när omsider han döden kände, då lät han klä sig som till parad.

Hur skulle, när han till himlen lände, han eljest möta »de hjeltars rad»!

Men — hur det kom sig, man ej förstått han knäppte om sig gehänget blott; han skämdes kanske att vapen bära i tider »eviga freden» nära!Så gick han hän till det andra landet en qväll med blicken mot aftonskyn, och djupt i insjunkna ögat brann det, som om han sett någon vacker syn:

med barnsligt joller han slumrar in, i hand han håller medaljen sin — farväl du man af de gamla dagar, jag är ej den som din död beklagar!

* *

*

Men när du nalkas till himlasalen och ser dess dörrar slås upp för dig, stig dristigt fram under gullportalen, i synen morsk, som du kom från krig! Spänn af dig värjegehänget se’n, och glöm att Sverige är värnlöst än, se lugn och trygg ut, att när de se dig, de gamle hjeltarne »kännas ve’ dig»!Ty se, deruppe kring silfverborden de sitta än som på Sinclairs tid.

De språkas vid om den kära Norden, hur den kan reda sig nu i strid.

I tider gångna de kämpat nog, tills döden fångna dem ändtligt tog.

0 Sveriges barn, snart kanhända skullen

1 vilja rifva dem upp ur mullenI

De sitta höge som unga furar, som var det män af en annan slägt: den helge Erik och alla Stur ar, och Gustaf Vasa och Engelbrekt;

långt bort i fonden står Birger jarl, och tyst går ronden den tolfte Karl, hans långa pamp emot sporren hamrar, när han går fram genom dödens kamrar.Der hvila vid Gustaf Adolfs sida de andre Karlarm ut från strid; och många andra, som ryktet vida skall föra ända till senan tid;

och alla, alla, som utan namn hvar timme falla i dödens famn, men som i gerning liksom i orden i lifvet verkat för fosterjorden.

De hafva tröstat i tider svåra på ingen »stormakt» förutom Gud.

De sände härbud, och från sin fåra gick bonden trofast vid trummans ljud. De göto gerna sitt hjerteblod att Sverige värna med manligt mod; att det var »dyrbart» de ej förstodo, när gamla Sverige det kom till godo.Nu ger oss åkern hvart år sin gröda, förvärf och näringar stå i blom: ett enda offer, en ringa möda, och tryggad vore vår rikedom!

Då skall man spara — man har ej råd — att sig försvara är öfverdåd . . . så vi oss göra för verlden löjliga för att få slippa med »minsta möjliga»!

Du gamle krigsman, som nu i höjden bland Karlar och bland Gustaver bor, stör ej den himmelska hjeltefröjden, förtälj att landet står högt i flor;

att skörd bär jorden och klippan jern, men ej att Norden är utan värn — ja, glöm oss sjelf och vårt dunkla öde, var lycklig du hos de store döde!I Hunneberg.

Djupt under jorden i Hunneberg

der smider en gammal mångklok dvärg vapen för kommande tider; det hamras och bultas väldiga tag, han unnar sig ro hvarken natt eller dag, beständigt han smider och smider»

Och när han ett vapen i ordning fått, han nickar och ler så hjertegodt och stryker valkiga fingrar förnöj dt öfver kindens skrumpna skinn och skyndar sedan i gången in, som fram genom berget sig slingrar.Derinne sitta i höghvälfd sal åldrige kämpar i hundratal på sadlade hästar och sofva; de ängslas i sömnen och våndas svårt och ofta ur bröst, som häfvas hårdt, suckar stiga så dofva.

De mossiga skäggen till midjan nå, med vissnade händer de trefva på svärd, som rostat i skida: på elghudskyllren de kännas igen, de varit den andre Gustafs män — nu hafva de sorg och qvida.

De voro på väg till Tysklands jord: så kom öfver hafvet det olycksord, att hjeltarnes hjelte var fallen; då foro de vilse i hej dlös sorg — de kommo till gråstensmurad borg och redo in under vallen.En väktare blåste högt i horn och ropade ned från borgatorn:

»Nu äro de dröj are komna!

De hunno ej öfver Östersjö,

de kommo för sent att för kungen dö —

de månde i berget somna!»

Se’n dess de sofva år efter år; blott stundom, när dvärgen i salen står och ett vapen i handen väger, då vaknar en af kämparnes tropp, gäspar och rätar sin väldiga kropp, synar det noga och säger:

»Är tiden inne, kommer ej än vår kung, vår hjelte, vår bäste vän, vill han icke vår sorg hugsvala?»

Men dvärgen skakar på hufvudet blott, han skyndar tillbaka i berget brådt, och kämpen sjunker i dvala.

*Det kommer en dag, då Sveriges här,

besegrad, står undergången när —

då vakna de sofvande alla;

den store kungen dem helsar blidt,

och med nya vapen, som dvärgen smidt,

i fiendens rygg de falla.

Ty hjeltekungen, han är ej död,

han kommer igen, när det blir stor nöd

och det brister oss hugstort sinne.

Det hamras i berget långt mer än förr, den gamle dvärgen gläntar på dörr: han undrar, om tiden är inne.Hervors bön.

(Ur Svenska qvinnoföreningens kalender »Hervor».)

^jp^ordom Hervor

ur högen manade fram sin fräjdade fader; kraftigt hon qvad, kräfde som arfving svärdet, som åt Svavrlame smiddes.Bedja nu med Hervor högsinta systrar:

Gifven åt Sverige svärd!

Ej längre låten landet utan värn för fiendefötter ligga!

Väpnad vare och vapenkunnig man, som sig myndig menar! Ej som uti ef vad åldring skicke sig folk, som af hjeltar fostrats!

Blind i tider af blod och jern sviker sin forntid Svea; lemnar som Harald, Lejre-drotten, riket för ohägn öppet.Ropa ej redan röster hotfullt: undan med orkeslös usling? Mena ej redan maktlystne vänner, att länge nog du har lefvat?

Hällre då som höge Harald falla, huggande med händer båda, än långsamt qväfvas, lifdömd tyna, väntande i vanfräjd slutet!

Upp — och åter arfvet kräfvén, fädernearfvet det fagra: rätten att freda som friboren man hus och hem — eller dö!På nyårsaftonen.

1879.

ramla året har fylt sin sagas sista blad, och i morgon dagas första ljusningen af ett nytt.

Hur vi fröjdats och hur vi lidit, timme dock efter timme skridit, ständigt morgon på morgon grytt; glädjens vingade stunder foro hän, som stunder af ångst och oro: rastlöst, liksom en dröm försvinner, allt omsider ifrån oss flytt.Som det varit, så skall ock blifva: hvad det kommande än må gifva, mer af ondt eller mer af godt; allt

omsider ett slut skall taga, ena året det aiidrq, jaga, tills utvecklingens mål är nådt . . . eller domens basuner skalla, verldens grundvalar sönderfalla, tidens herre sitt urverk krossar, trött vid hopade brott på brott.

Moln sig skockat från alla kanter, riken stå vid förderfvets branter, bida fåfängt ett frälsningsord; öfver isande våg i öster föras hit de förtrycktas röster, hota högt med försåt och mord. Mörka ränker i löndom smidas, samhällslösande läror spridas, utså giftiga frön, som båda blodig skörd åt den arma jord.Nog det fins att en verldsbrand tända, kasta tronerna öfver ända, land och riken i spillror slå . . .

När de väldige sammandrabba, fräckt den ringares rätt begabba, hvad skall blifva vårt öde då?

Hvem skall vara vårt värn i nöden, när de vackla, de veka stöden, andras svaghet omkring oss gärdat hvem skall då på vår sida stå?

Fädrens Gud, som i tider flydda mäktigt velat vår frihet skydda, gör med oss efter Ditt behag!

Straffa oss för hvad ondt vi brutit, men när pröfningens dag förflutit, än en gång i Ditt hägn oss tag!

Se, o Herre, till oss i nåder, fast i tid, då blott våldet råder, vi förgätit vår frihet trygga — skona oss på din vredes dag!

* * *Skuggan mörknar kring land och vatten, stilla skrider i stjernenatten gamla året emot sin graf.

Tycks mig nu, som om minnen kära flykta ville, — en vän, oss nära, skulle bryta sin vandring af!

Så haf tack då för hvad du varit, gamle vän! — för den sorg, som farit, lika fullt som för glädjens stunder — tack för allt hvad du än oss gaf! BLANDADE DIKTERStjernan.

var en stjernklar sommarnatt han var ännu ett barn, men hur det var, han tyckte att han re’n var stora karln.

Han drömde ofta, drömde stort: det fans ej bragd så skön, att han den ej i tanken gjort och vunnit segerns lön.Nu satt han der bredvid sin mor — det var så deras sed —-och talte sagor ... se, då for en gyllne stjerna ned!

»Den som en gång den stjernan når», så sade då hans mor,

»den skönaste prinsessa får och blir en konung stor».

Så snart det åter dager vardt, till skogen bar hans stråt; den stod så hotande och svart, men stjernan föll ditåt.

Det prasslade så hemskt i qvist,

der var en gren, som brast . . . Hvad var det? . . . det var trollet visst: hans mod förgick i hast.Dock, ingen nöd! — der märkte han i morgonsolens sken sin stj erna, huru klar hon brann liksom en ädelsten.

Men när han sedan närmre kom bland skogens ris och snår, hon miste glansen småningom och syntes lik en tår.

En droppe dagg var allt han fann af stjernan, som han såg, och lik en brusten tår den rann i sär och krossad låg.

*

•i»

Det är nu mycket länge se’n;

nu är han stora karln, men går och söker stjernan än liksom ett litet barn.Och har han också vilse gått och finner den ej mer, så har han dock i stället fått så många tårar fler.Romantik.

Låt mig till sist säga dig något: af den sista tidens pröf-ningar har jag fått den öfver-tygelsen, att lifvet ej är något narri eller någon lek. Lifvet är ingen njutning — det är ett tungt arbete. Försakelse, beständig försakelse är dess dolda mening, lösningen af dess gåta.

En sommarqväll, när solen sänkte

sitt klot mot hafvets blanka yta, jag satt och såg i aftonglansen våg efter våg mot stranden flyta, tills mina trötta ögon lycktes, mitt hufvud sjönk mot bröstet ner, men, fast med slutna ögon såg jag mer klart än mänskoöga ser.

Turgenjef.Uti den flod af ljus, som solen göt öfver hafvets vågor vida, en farkost syntes, konstrikt formad, af svanar dragen framåt glida; med purpurtält i gyllne bakstam, en härlig kungasnäcka lik, den flöt på böljan som en fågel vid stilla, smältande musik.

Inunder tältet, ljusomstrålad, der låg en flicka, skön som dagen, en bild af mina drömmars drottning — jag skådat förr de väna dragen.

»Följ med, kung Astolf», ljöd nu sången som från ett tusen stämmigt kor och likväl som en hviskning sakta, när fram till stranden snäckan for.Som viljelös af andehänder jag fördes till den skönas sida, svanarna lyfte hvita vingar, och ut gick färden i det vida:

»Stilla o stilla, hvila, hvila» — den underbara sången ljöd —

»hur ljuft med svanevingar ila till glädjens verld från jordens nöd!»

I fjärran låg en ö så fager, af solljus som en ram omsluten, en blomsterkrans, af änglahänder i Edens lunder fordom bruten; dit gick vid strängaspel och sånger som i en dröm vår sköna färd: »Välkommen hit, kung Astolf», ljöd det, »till fantasiens underverld».Längs gröna, sammetsmjuka stränder kanaler inåt ön sig sträckte, vajande palmer, blomrik myrten med löfvigt hvalf dem öfvertäckte; så klart var vattnet, att det tycktes, som om vår färd i luften gick, — det var som tiden stilla stode i ett oändligt ögonblick.

Men se, hvad syn! — halft öfvervuxen af yppig murgrön, ros och lager, en gotisk borg i matt belysning af solens sista, skära dager!

En lind med gyllne blad och blommor stod som på vakt vid slottets bro, och i dess krona satt en fågel, som sjöng hvar jordisk sorg till ro.Vid strandens gullsand snäckan rörde, när solen sjönk vid himlaranden; min drömmande ledsagarinna steg upp och tog mig lätt vid handen: då sjöng det uti lindens krona, det klang i hvarje blad af gull, och fågeln spelade så fagert, att verlden var af välljud full.

Vi stodo vid hvarandras sida: »Välkommen Astolf», nu hon sade, »välkommen till Felicias boning» — och mot mitt bröst sitt hufvud lade; nu öppnade sig slottets portar, ljus strömmade utur dess hvalf, och kring oss föll ett regn af rosor, att luften utaf blomdoft skalf.»Välkommen, Astolf, till de nejder, dit aldrig jordens oro hunnit, der mången, hård mot lifvets smärta, till sist af inre glöd förbrunnit, der Tassos sjuka själ var lycklig och der den store William satt en gång i drömmar ljuft försjunken en underskön midsommarnatt.

»Här har naturen lif. Hvar blomma har ord och toner; bäcken talar, och i de bleka månskensqvällar från lunden svara näktergalar; på hvarje tufva älfvor dansa, och näcken spelar än dervid, och en lycksalig glömska skiljer oss evigt här från lifvets strid.»Vid borgaled stod liten tärna med dryckesbägarn fyld till randen:

»Drick, Astolf, drick!—som eld det bränner,

spill ej en droppe ut i sanden;

när du en gång den drycken smakat,

släcks aldrig mer ditt hjertas brand:

en evig längtan drar dig ständigt

till diktens trolska sagoland.»

Hör, då stiga som ur jorden

från Felicias höga borg

tunga suckar, doft och dystert,

som’af en oändlig sorg;

och ett eko hemskt och tydligt

genom all naturen ljöd,

som i fordomtima ropet:

»Ve, den store Pan är död!»Jag såg upp. I nattens skuggor sjönk min rika skönhetsverld, kallt mig verklighetens jernhand drog ifrån min drömmarfärd; och från all naturen åter, som ett dämpadt jämmerskri, samma tunga suck jag hörde, och en maning ljöd deri:

»Lifvet ej till lek är gifvet, lidande dess lösen är; sträfva, strida och försaka är dess eviga mystér.

Pligten kallar, bort med leken, verlden är ej längre ung; död är sagan, — blott i drömmen är du, dåre, Astolf kung!Klippta vingar.

l)å breda, väldiga vingar * svätvar han stolt och fri, och skarpt som ett stridsrop klingar bland bergen lians vilda skri.

Det hördes i nejden vida: allt närmre en krypskytt smög, och till svar i örnens sida en kula försåtligt flög.Han kände hur krafterna sveko, men modet han än behöll; hans trotsiga skri gaf eko i dalen, der ned han föll.

Stolts jungfrun gångar i parken, den sårade örn hon fann; med ömkan såg hon på marken hur sipprande blodet rann.

Hon böjde sig ned och sakta sin slöja om såret band; hon lofvade ömt honom vakta och vårda med egen hand.

En gyllne kedja hon hade, hon rundt om hans hals den knöt, och ofta hon smekande lade hans hufvud huldt i sitt sköt. —Omsider den sårade kände, att åter han krafter fick; hon såg hur han spanande vände mot himmelens hvalf sin blick.

Der flög i mäktiga ringar hans broder högt öfver sky . . . då lät hon klippa hans vingar, att han aldrig bort skulle fly.

Han hade sitt öde fördragit stilla och utan knot, och tåligt hade han tagit från henne hvar smekning mot.

Men nu var det slut, nu släcktes omsider hvar gnista af hopp: förgäfves vingarna sträcktes — på nytt bröt såret opp.In under den klippta vingen han bojde sitt hufvud ned; gömde det djupt, så att ingen fick se, hur han döden led.Jerusalem.

id elfverna i Babylon satt Elieser, Rakels son; hans blick var sänkt mot flodens strand, han skref uti dess våta sand:

Jerusalem.

»Jerusalem, Jerusalem, min längtans stad, min glädjes hem, om jag för verlden glömmer dig, då tage Gud sin nåd från mig — Jerusalem!»Och floden steg och sköljde bort det ord, han skrifvit, innan kort, och vinden växte, vågen kom — han skref och skref det åter om: Jerusalem.

»Jerusalem, din tid är slut, ditt namn från jorden plånas ut, ditt folk ej mer församlar sig, men jag skall ej förgäta dig, Jerusalem!»

Han böjde sig mot flodens våg och stirrande i djupet såg, och vattnet växte tum för tum — han skref och skref i vågors skum: Jerusalem.Och vattnet steg allt mer och mer, han drogs i mörka djupet ner, och stormen röt, och hemskt deri sig blandade hans klagoskri: »Jerusalem! ...»

/

Tomt är nu Eliesers rum, hans röst bland Israels ätter stum — blott Eufrats böljor minnas än och sucka om och om igen: Jerusalem!På julafton.

Han kom att gå utmed strömmens brädd; der stod en qvinna, i trasor klädd: »En slant ... vi hungra ... en slant till bröd!» — ur flämtande bröst som ett nödrop ljöd.

Hon höll sitt gråtande barn i hand, i ögat lågade feberbrand, hon bad med en röst, så skärande gäll ... förgäfves! — ingen har tid i qväll.

Det var julafton, — han hade så brådt, sitt sista paket han i ordning fått, han väntades hem ... men qvinnans blick, den ur hans tankar ej mera gick.

Den var så tröstlös, så utan hopp, det var som hon gjort sin räkning opp med mänskolifvet och sist fått ut till hufvudsumma ett hemskt beslut.

Han stannade plötsligt, — han vände om, han gick tillbaka den väg han kom; en sedel han redan i ordning har ... för sent! — de finnas ej mera qvar.

När vinterisarna smält vid strand, det sägs, två drunknade flöto i land, två stackars varelser utan namn: en qvinnokropp med ett barn i famn.

*

Ensam.

Det står ett träd så ensamt allt på en öde strand. Mot stormen utan värn det är, och derför ingen frukt det bär, och ingen fågel flyger der, om ej en mås ibland.

O, stode det ej ensamt, det bure frukt förvisst. O, finge det för stormen ro, det växte härligt, vill jag tro — då byggde kanske der sitt bo en näktergal till sist.

*

Snökristaller.

Af snökristaller klara står fältet prydt; om några veckor endast är allt förbytt.

I glittren emot solen och fröjden er; snart sjunken I som tårar i jorden ner.

I, vinterns vackra blomster, snart vissnen I, men utaf edra tårar skall blommor bli.

Om några veckor endast är allt förbytt: af vårens väna blomster står fältet prydt.

*

Hvita rosor.

Jag vet en fager rosenlund, dit flyr min längtan dag och stund, derinne rosenträden stå med hvita, hvita rosor på.

En flicka kommer stundom dit och bryter sig en blomma hvit; jag vet ej hvem som hvitast är, men rosen är så hvit och skär.

O flicka, flicka, hvad din själ den hvita rosen liknar väl! Jag vet ej hvem som hvitast är, men flickan är min hjertans kär.

*

Carina.

Hvad sörjer du öfver och är så blek, Carina, min hvita dufva? Sörjer du öfver att lyckan svek, att nöden ej flydde för lek och smek, för kärlekens kutter ljufva? Ack, mången älskat mer än du och måste öfvergifven nu ensam på sorgerna rufva.

Hvad sörjer du öfver, min lilja skär, och lutar din krona mot marken? Sörjer du öfver att vintern är när, som alla de späda blommor förtär och härjar träden till barken? Ack, mången var mer skön än du och lutar bruten stängel nu mot vissnade systrar i parken.

Hvad sörjer du öfver, mitt väna vif, och knotar mot eviga lagar? Sörjer du öfver ditt unga lif och jordens oro och strid och kif och öfver de kommande dagar? Ack, mången var mer ung än du och är af sorg i grafven nu — Hvad sörjer du öfver och klagar!

*

När sol går ner.

Vid horisontens vestra rand der stod en sky så röd; den sken i aftonsolens brand så röd, så rosenröd.

Och midt emot vid himlens bryn en annan stod så blek; han hade kär den röda skyn, men var så blek, så blek.

Du fagra sky, som ännu ler, som är så röd ännu, ack, vänta blott, tills sol går ner, så bleknar äfven du.

*

För länge se'n.

Den gamla, gamla visan, den följer mig, hvar jag är: det var två ädla konungabarn, de höllo hvarann så kär.

Det var två ädla konungabarn, de gåfvo hvarann sin tro; men vattnet, det djupa, skilde dem åt, och det fans ingen båt eller bro.

De kunde tillsamman ej komma, fast de höllo hvarann så kär: det skedde för länge, länge se'n ... det sker i den dag, som är.

*

Ballad.

tolts Adelin, hon var den vänaste mö, som sömmat i guld och siden; hon gångar sig ut allena under ö en afton, när dagen var liden: i skogens snår ett stygn hon får; så sof hon i berget i åtta runda år — men gräset gror under tiden.Herr Helmer, han var en riddare båld, derhos sin käresta trogen:

»det svär jag att frälsa ur trollets våld min mö i villande skogen».

Så drog han åstad, så käck och glad med harpoklang, med sånger och qvad — Krist gifve att skörden blef mogen!

Den första gång han i harpan tog, då började liljorna att blomma; den andra gång han strängarna slog, då rördes Guds helgon fromma; den tredje gång han höjde sin sång, skön jungfrun väcktes ur dvalan lång — för nu står rågen i blomma.Yid Rånö ström.

Wid stranden af Rånö ström, der älfvor till dansen gånga, jag drömde så fager en dröm — en dröm bland drömmar många.

Midsommarnatten drog

som ett flor öfver mark och ängar;

näcken i säfven slog

sakta de klingande strängar.Gick jag å villande led af tonernas trollmakt bunden, då såg jag hur skogsfrun skred i sitt gröna dok genom lunden.

Och var det ej skogens fru, så var det en jordisk qvinna; jag såg som i dröm ännu hennes lätta fot försvinna.

Och var det ej skogens rå, så var det den vänaste tärna; natten ej hunnit förgå, så lät hon fånga sig gerna.

Och var hon mig huld en gång — jag kan henne aldrig glömma! . . . och blef icke drömmen lång, den var dock så ljuf att drömma.I främmande gård.

Temma der är lugnt och godt, der är lust och glädje blott, der står våren nu i flor — lycklig den som hemma bor!

Långt från far och mor jag är, långt från hem och syskon kär; på mitt plågoläger jag ligger ensam dag från dag.Tungt att bo i andras gård, få af andras händer vård: huru ömt de smeka må, moders är det ej ändå.

Moders hand är mild och len och att hjelpa aldrig sen; moders sköt är varnit och mjukt, hälst för barnet, som är sjukt.

Visste mor, hur det är fatt, fick hon ingen ro i natt; visste far, hur sjuk jag är, säkert vore snart han här;

tog sin flicka lätt i famn, gaf sin älskling ljufva namn, bar mig ut till kärran se'n och for hem till mor igen.Hemma der är lugnt och godt, der är lust och glädje blott, der käns plågan icke stor — lycklig den, som hemma bor!I afskedets stund.

F^arväl, min älskade, dagen lider,

allt mer från himmelen solen skrider, och när hon sjunkit i vågen ner, då är din älskling hos dig ej mer.

Men liksom solen i rosendager med vemodslöje sitt af sked tager — hon vet hon kommer så visst igen — så skiljes vännen ifrån sin vän.Med soligt löje, fast hjertat gråter, vi skiljas nu, men vi träffas åter: som mörkrets skuggor för dagen fly, så visst en morgon för oss skall gry.

* *

*

Hvar qväll, när daggen i gräset blänker som afskedstårar och natten sänker sin trolska slöja kring sjö och land, då lösas alla naturens band.

Då stämmer näcken sin harpas strängar, och älfvor dansa på blomsterängar, och allt befrias, som bundet låg i mänskobröst som i skog och våg.

Då flyger själen på drömmevingar, till fjärran vännen ett bud han bringar; du hör en röst som från himlens sky: för oss skall åter en morgon gry.En junidag.

Till *****

) n riktigt vacker sommardag med sol och fågelsång och löf och blommor, tusen slag, och jubel dagen lång —

det är det rätta just för den, hvars dag nu träder in, du sommarens och solens vän, du ljufva blomman min!Hur gläder sig naturen all och smyckar sig som bäst till minsta strå på ängens vall allt för sin älsklings fest!

Mosslupna ekar stå på vakt omkring vårt sommarhem, och apelträd i blomsterprakt stå doftande bland dem.

Med späda, kopparbruna blad, som grönska innan qväll, stå asparna i sirlig rad kring mjölonkransad häll.

Nu blomma hagtorn, hägg och rönn, och oxeln står så grå, och halfuppvuxen vass i sjön framsticker, strå vid strå.Och luften darrar utaf ljus, och vågen knappast rörs, och fjärran från af skogens sus liksom en hviskning hörs.

Hvad nyutslagna blad och blom, hvad lif, hvad färg och doft!

Hur blef så mycken rikedom beskärd åt jordens stoft!

Och öfver denna sköna verld, som hänryckt af sin syn, går lärkan på sin himmelsfärd i ljusuppfylda skyn;

och sjunger till min älskling så: »Till dig, som oss förstår, du blomma ibland blommor små, naturens helsning går.»För dig står jorden som en brud med blomster utan tal, och lärkan går till dig med bud från himlens öppna sal.

»Du, som bevarat har så väl det bästa, jorden vet, ett hjerta rent, en barnasjäl, en varm ursprunglighet!

»O må du ännu blomstra skönt, fast lifvets höst är när, lik söderns träd, som ständigt grönt båd' frukt och blommor bär!

»Må ålderns snö ej falla tungt på dina gamla dar: ett sinne sommarvarmt och ungt du äge ständigt qvar!»Siris vaggvisa.

fyss, vyss, liten kind!

Ännu blåser vintervind. Snart blir allt så tyst och stilla: sof i ro, min lilla!

Sommarsol och sommarfröjd vänta dig i himmelshojd: slut i frid, min väna blomma, dina ögon fromma!Vyss, vyss, vännen min,

sof dig ljuft i himlen in

bort från verld, som vill dig illa —

sof i ro, min lilla!Det klappar så sakta på himlens port.

!g)et klappar så sakta på himlens port med späda, famlande händer: statt upp, Sankt Peter, och öppna fort, ty jorden en ängel dig sänder.

Och porten slås upp; från ljusets höjd i skinande hvita kläder en skara af änglabarn med fröjd mot lille främlingen träder.Men liten pilt, han vet icke af, hur lycklig hans lott är vorden; han skådar ut öfver rymdens haf och ser som en stjernö jorden.

I tårlös sorg utan tröst och hopp der nere hans moder sitter; hon stirrar ned på sin älsklings kropp, som smärtsamt i dödsångst spritter.

Hon håller fast mot sitt hjerta tryckt hans hand, den spensliga lilla, och barnets själ, som börjat sin flygt, hvilar på vingarna stilla.

Men endast ett ögonblick ... så slår som en flammande blixt hans öga: i all sin strålande klarhet står vidöppen himmelen höga.I slocknande blick hans moder ser af eviga ljuset en strimma: nu har han ej syn för jorden mer — allt försvinner i dimma.

Öfver det döende barnets drag en hög förklaring sig breder: ett återsken af himmelens dag har spridt sig till jorden neder.Fåfänglighet — förgänglighet.

Porque en el mundo, Clotaldo, todos los que viven suenan.

Mas sea verdad 6 sueno, obrar bien es lo que importa.

Calderon.

å är skrifvet: en dröm är lifvet, natt betäcker vår vandringsstig.

O så fäst ej din själ vid tingen, låt ej något på j orderingen förvilla dig!Knappast hunnen, den är försvunnen, lyckans hägring, om än så blid; och det bittra, dig varder gifvet, räcker blott, liksom sjelfva lifvet, en ringa tid.

Fröjd, som dårar och byts i tårar, ärans tomma fåfänglighet, glans och skönhet och kärleksflamma, allt skall drabbas till sist af samma förgänglighet.Vid grafven.

[är hvilar ut i sin stilla graf den trötta kropp!

På vården en fjäril — symbolen af vårt evighetshopp.

Ditt lif lik masken du trälat fram, vid stoftet fäst; lång var vägen och mödosam, när den var som bäst.Dock äfven för dig en gång till slut var timmen slagen: puppan brister, du svingar ut med fröjd i dagen.

Hur underbar den sälla stund, som förvandling bringar!

Du somnar in i dödens blund och vaknar med vingar.Icarus.

— coelique cupidine tactus altius egit iter.

Ovidius.

ans mål var högt: till solen stod hans håg. Han ville se den fri från jordisk dimma, en stund dess fulla härlighet förnimma, hvad häl st än sedan honom förelåg.

Nu hvilar han inunder dunkel våg, och till hans rum når ej en enda strimma ifrån den sol, hvars glans i fordom timma hans öga här på jorden hänryckt såg.Ack, mången fick som han för svaga vingar, men glömmer lätt, när mäktig längtan tvingar, att målet står för högt för hans begär!

Men veten, mänskor, som hans lott beklagen: fastän på lifvets bästa dröm bedragen, han hade likväl varit solen

när!Jätten Finn.

tLundadömens krypta innelyckt står jätten Finn förstenad, dömd att bära de murar upp, som, ondskan att förfära, århundraden hans jätteskuldror tryckt.

Han reste templet Herren Gud till ära, men sökte se’n slå ned hvad sjelf han byggt, förbittrad, när han såg sig undanryckt den lön han djerfdes för sitt verk begära.Hvad jättekraft att bygga upp förmåttr i högre makters tj enst ett verktyg blott, det kan ej mer af jättekraft förstöras.

✓

Han hade ej sitt eget verk förstått:

hvad gjordt är, kan ej mer om intet göras —

ej verlden ens en tum tillbaka föras!Det gamla klaveret.

[vad är det väl för egendomlig makt, som gör att dina strängar tyckas klaga, liksom de bigtade en sorglig saga, fastän musiken går i glädtig takt?

Det är en villa blott, har man mig sagt; din tid är slut och dina toner svaga: döck skall jag ej från dig min kärlek taga, trots allt hvad tidens underkonst oss bragt.Ty från de kära hädangångnas andar

mig tycks en hviskning i din ton sig blandar,

om jag blott sitter tyst en stund och hör.

En röst jag klart förnimmer bland de andra, en ljus gestalt jag ser omkring mig vandra, så länge jag de gamla strängar rör.Noblesse oblige.

Du lyser af en stolt och ädel börd, din rang bland jordens yppersta dig ställer, din hela varelse af skönhet sväller, och än af ingen sorg din ro är störd.

Men den, som syns af lyckan mest berörd, undkommer dess förbannelse ej häller: när hjertats heligaste sak det gäller, du finner dig med ens i bojor snörd.Dock skall du veta bära upp som smycken de gyllne fjättrar, börden på dig lagt, och möta ödets slag med stolt förakt.

Och bruste än din lefnads fröjd i stycken . . . du tömma skall med lugn den bittra drycken, ej med en min förråda smärtans makt.Stillhet.

[är det blir lugnt i hjertats djupa grunder och stillhet kommit efter lifvets strider, då växer själen högre, hvad det lider, än i de vilda, stormupprörda stunder.

Så kom Elias’ Gud i forna tider

ej i orkanens dån och åskans dunder,

men i ett stilla väder, som ett under,

hans stämma ljöd, när det vardt tyst omsider.Gif dig då ro, min själ, och sök att samla de spridda krafter, som i tomhet famla, att ej de dragas ned i verldens villa.

O, låt en gång de stolta luftslott ramla, och lär dig se det stora i det lilla, så kommer friden ifrån höjden stilla.Olika vägar.

rHfpVänne sätt det gifs att till målet sträfva:

© än med kamp och strid, — som när hafvet,

skumkrönt, vill med skyhögt hvälfvande vågor rycka himlen i djupet;

än med tyst förbidan, — liksom när hafvet, trött af stormens ras, sig till hvila lägger, spegelklart, och himmelen huldt sig sänker ned i dess sköte.0, när finner sökande hjertat friden V Skall dess himlastormande våg sig sätta, eller är dess lott att till is förfrysa, innan det hvilar?Vid Oskar Torsells graf

den 2 september 1880.

Mel. »Jord och himmel jag».

Merta, rikt och varmt, men på glädje armt, sist af egen glöd förbrunnet — så är sångarlott: evig längtan blott, målet sökt, men aldrig hunnet!

Som en ton förklingar, som en dröm bedrar, lyckan, knappast anad, flyktar bort så snar! Så är sångarlott: hjerta oförstådt, sist af egen glöd förbrunnet. KANTAT

VID STOCKHOLMS NORRA LATINLÄROVERKS INVIGNING DEN 3 SEPTEMBER 1880Herre, du som säger: låt barnen komma hit till mig, vår första tanke äger i dag ej annat mål än dig!

Till dig vi fast oss trygga, vår håg, vår vilja stärk!

Om du vill huset bygga, är fåfängt ej vårt verk.

Vår ingång du ledsage, och var oss alltid när! •

Uti ditt hägn du tage

som barn oss alla, Herre kär!Åt skilda håll i lifvet oss leda skall vår vandrings stig; men hvad oss än blir gifvet, vår väg går ytterst dock till dig.

Din sannings ljus förklare det dunkel, kring oss rår, ditt ord den stjerna vare, som styr all sträfvan vår: så skall du sist oss samla i härlighetens ljus — de unga som de gamla, som barn uti din faders hus.

Recitativ.

Så säger Herren:

Guds rike är likt ett senapskorn, det minst är af alla frön; men när det uppväxt, är det ett stort träd, och himmelens fåglar bygga bo under dess grenar.Duett.

Det minsta frö, som lägges ut, kan varda likt ett träd till slut: dess rot står gömd i jordens grus, men ofvan stoft och mörker dess krona sträcks mot himlens ljus.

Hvart ord, som här med kärlek sås i unga bröst, skall ej förgås: det växa skall, så är vår tro, och himlaburna tankar som fåglar bygga der sitt bo.

Ej verlden vet dess såningsman, men ej af Herren glömmes han: du gode tjenare, far fort att så i unga sinnen! det är förvisso högt och stort.Qvartett.

Den som trofast söker blott Guds ära, han. är ett träd vid vattubäcken lik: grönskande löf och qvistar skall det bära, och dess frukt skall varda välsignelserik.

Men om du, o Gud, ej växten gifver, hvad vore allt hvad män skomakt förmått! Ädlaste sträfvan, utan dig den blifver kornet lik, på hälleberget sådt.

Kör.

Dig, o Gud, som kraften sänder, vi vår svaghet anbefalla, och i dina fadershänder tryggt vi nu förtro oss alla.

Din är makten, ditt är riket,

Din är äran först och sist!

Aldrig blir det hopp besviket, som på Herren byggs förvisst. SKÄRGÅRDSBILDERSlåttergillet.

niders Ersson, nämdemansfar, storbond' i Wik, nu gammal vorden, och drängen hans, som skötte jorden, Länggarns Bengt, en kärnfast karl; och Pär i Näset, den rike knubben, han, som skulle bli måg åt gubben — de skulle en qväll till slotteröl med Pärs gamla öka, genomrutten:»Det här», sa' Bengt, »går rakt i putten, hon rår knappt bära sin egen köl.»

»Nå», mente Pär, han var snål försvarligt,

»visst är hon gammal, men färdas man varligt

och vädret blir vackert, så stoppar hon;

tog’na i pant från Tor snäs bond’

för en half tunna råg, när han tänkte te’ flytta.

Då var hon skaplig, men kosta på spik

och tjära och så’nt till andras nytta,

det är en sak som inte gör rik . . .

för resten, den som är rädd, kan stanna.»

Nu var det så, att ökan var den enda båten, som lemnats qvar, när slåtterfolket med vackra Anna, nämdmans dotter, for öfver till ön för att rusta i ordning allt till gillet,Bengt steg i: »skall här göras rön hvem som är rädd, är jag färdig till’et».

Så öste han ökan hjelpligt läns, och när de kommit se’n öfverens om barlast oeh så’nt, gick nämdman i båten, och så bar det af från land med ståten.

Det blåste en lagom ostlig bris, ökan tog in betydligt vatten, men farligt var det på intet vis, utom att redan det skymde mot natten.

Pär satt till rors, ville spara sin båt för svårare sjö och gick genom sundet, men hur det nu var, hur han bar sig åt, höll han för nära Flatskärsgrundet; ökan tornade på med fart, for af grundet, men tålde ej stöten:vattnet strömmade in, och snart sjönk hon midt framför Wikbylöten.

Som lyckligt var, kommo alla fram till det lilla skäret; Bengt han sam lätt som en själhund, de andra båda kommo på åror och tofter i land.

Men nu blef det åter en annan våda: vinden växte, och snart man fann, att sjön skulle spola dem*ned från skäret, om blåsten höll i sig en timme till.

»Det blir väl», sa’ Bengt, »ifall nämdman vill,

bäst, att jag tar på mig besväret

att simma till ön, ett bösshålls längd,

och hemta hjelp» — det fans båtar i mängd

på andra sidan i Näsängs viken.

Men Pär, som tjutit och left som en gast,fast inte en själ kunde höra skriken, kunde ej, sa’ han, hålla sig fast så lång tid som — i ett sådant väder — behöfdes för Bengt att i våta kläder simma i land och ro båten rundt.

Blef så bestämdt, att, om vind’ skulle öka, Bengt skulle simma och Pär försöka släpa sig med på en år’. — »A strunt», menade Bengt, »jag rår nog med paret; tar hvar och en under armen en år’, så svarar jag för lasset och drar’et ledigt i land, så vidt jag förstår.»

Man dröjde en stund, men så bar det af. Pär stretade mot och svor och bannade, skrek, att de alla gingo i qvaf, det vore så godt han ensam stannade.Så lugnades han, när det tycktes gå skapligt i början i lä af skären, men längre fram, der vind’ låg på och sjön gick öfver mera på tvären, började åter hans jämmerskri.

»Käraste Bengt, hugg i, hugg i . . . jag släpper taget . . . sjön slår öfver . . . hjelp mig, så får du allt du behöfver . . femti riksdaler . . . kommer jag fram, har du en gåfva hedersam, ett par oxar» — så kom en doppning — »hjelp, jag drunknar . . . fickan full med blanka specier, gods och gull, allt hvad du vill . . . och så förhoppning om mer dertill . . . jag har alltid tänkt, att du håller af min fästmö, Bengt . . . och hon af dig» — nu åter en doppning

»kommer jag fram med lifvet, Bengt,så lofvar jag dig, och du skall sanna snart mina ord —jag skänker dig Anna!»

Emellertid kommo de fram till sist och kröpo i land, — då blef det annat: Pär svor öfver att klockan stannat, skrek, att han hade sin plånbok mist. Genomkylda, genomvåta — Pär var nästan färdig att gråta — gingo de sedan tysta en stund, men när de hunnit fram genom skogen och hörde dansen och stojet från logen, fick Pär ändtligen mål i mun.

»Bengt . . . jag får lof att tänka mig för . . . hm . . . tror mest jag fått i mig en kanna . . . nog skall du få en bra dusör . . . hm ... du förstår väl . . . nämdmans Anna,hon är mycket för god för dej;

men vill du ha gråa märrn, så säj? —

gammal är hon, men tuggar gröpet . . .

så ska du få min klocka på köpet,

blir väl bra, fast hon stannat nu,

duger nog åt en så’n som du;

tjugu riksdaler, kanhända tretti,

om det kan passa sig bättre, — välj! . . .

så har jag hemma en konjaksbutelj,

som nog det kan finnas qvar en sqvätt i».

»Tack, det var hederligt bjudet», sa’ Bengt, »men är det så, att nämdman skänkt Anna åt er, må I gerna behålla pengar och klocka och gamla Grålla.

Jag reser nu till Amerika snart;

sju hundra riksdaler jag sammanspart

förutom en eller annan femma;

der borta skall det väl finnas plats

-— så har jag hört från Torsnäs Mats —för den, som det gått på sned för hemma Jag skulle väl stanna till flyttningstiden, men tänkte nu, när slåttern är slut, be nämdmansfar att få resa ut.

Det vore för alla bäst, — så friden ej blir störd; ty jag gitter ej se allt elände, som nu skall ske».

Gubben nämdman, som legat tyst

på sin år’ i sjön och frustat och sprutat

och sedan, när äfventyret slutat,

aldrig yttrat minsta knyst,

nu bröt han ut, fast han darra’ på rösten:

»Tig pojke, du stannar hos mig till hösten —

se’n skall du slippa tjensten din.»

De voro nu framme och stego in i Näsängslogen; nämdman slängdedrängarna undan, som stodo och blängde,

gick se’n, drypande våt och vred,

till bordet, der spelman satt och gned,

trampade så en hund på svansen,

slog näfven i bordet: »slut med dansen!»

— spelman trillade ned af stoln,

blek af häpnad och tappa' fioln; —

så tog han kruset, som stod på bordet,

slog i en försvarlig bränvinstår,

drack i botten och tog till ordet:

»Jag varit nämdman i nitton år

och vet, att ord och aftal ska' gälla . . .

nå — någon dom vill jag inte fälla,

Anna må göra't här vid lag, jag talar bara om saken jag.

Den ene», — han peka på Pär — »när nöden riktigt stod pä, var han rädd för döden, skänkte sin egen fästmö bort, glömde't, när faran se'n var förliden;den andre är mest af samma sort,

vill flytta midt under brådaste tiden.

Billigt att båda få samma spel,

få se, hvem som då faller bäst i smaken!

Välj nu flicka, men tar du fel,

så har jag inte begripit saken.»

Vackra Anna, som stått i smyg

och tittat på Bengt, kom fram helt blyg,

varm af dansen, smått förlägen,

hvart hon rätt skulle ställa vägen;

så brast hon i gråt och ropte hans namn,

tog honom, våt som han var, i famn

och djupt sitt blossande hufvud gömde.

Bengt såg ut, som han stod och drömde, men i detsamma fick spelman en vink, drog till med fiolen: Bengt i en blinksvängde med Anna i väg genom hopen; nämdman stod icke häller still, — men rike Pär gick undän snopen, sågs icke mer den qvällen till.Så ska,11 en sjömanshustru vara.

%£r\en svåraste stund jag haft, — sa' Skogen, lotsen Jan Petter Skog, ni vet — det var inte när stormen i seglen slet och vräkte hvar annan sjö öfver bogen, när vattnet frös på trossar och mast och isbark yrde som nålar hvasst och kläderna stodo som jern kring kroppen:nej, — det var vacker sommarbris, sjön gick hög, men vi förde toppen, och kuttern gick som det gälde pris.

»Maggie Gray», så hette skutan, hade som envis engelsman gått genom skären lots förutan ända till dess hon kom emot land — då var det tid att ta lots, kantänka!

Jag bodde i stugan der borta vid qvarn med hustru min och ett nyfödt barn hos gamla svärmor, som nyss blifvit enka. Gumman var lam, och mjölnarkarln, sonen hennes, på lasarettet, pigan tidtals, som nu, från vettet, och rundtomkring på en half mil när ingen till hjelp i hela trakten.Ensam hunne jag ej till jakten, som dref mellan undervattensskär, förr'n allt vore öfver, det såg man genast; men — jag var hemma på permission, och här var det ingen lotsstation, så det var som en samvetssak allenast.

Ökan var klar i rappa tag, — då kommer min hustru, sjuk och svag, — lillen var sju dar gammal bara — steg i båten, till reds att fara.

Jag sa' ingenting, tog lovarts år', den var liksom tyngst att ro, ni förstår, men det kändes vått under ögonlocken.

Vi kommo så godt som i sista stund, — ner med roret, backade focken — man hörde kölen skrapa mot grund.Hon vände långsamt, farten var liten, som lycka var, men så fick hon vind, och snart va' vi öfver den värsta biten.

Nu såg jag mig om efter hustru min, som genast vändt om igen med båten, så fort vi kommit på rätta stråten: hon hade fått segel upp och gått genom Björkö sund, det ginade smått — tänkte, kan man förstå, på lillen, ville så fort som möjligt till'en.

Nu höll hon mot Långgarnsudden, låg så högt hon kunde, försökte spara in ett slag, men hvad hon inte såg, det var, att det lätt kunde bli en fara.

Se, ökan är liksom litet trög

att kryssa sig fram, när sjön går hög,och understundom så kan det hända, när sjön ligger på, att hon ej vill vända.

Hon hade nu hunnit till Långgarnsref, då hon såg, att hon ej kunde klara' grundet, * så tänkte hon sig tillbaks genom sundet, inen vändningen gick ej, ökan dref.

Nästa minut skulle båten gifvet törna på grund eller också slås mot Långgarnsberget och platt förgås, och ingenting kunde berga lifvet.

Jag såg inte mer, det friskade i, ett skär låg för; när vi kommit förbi, fans inte en skymt af båten mera.

Hur lotsningen gick och hvad mer som passera, det vet jag inte, men dagen gick om och natten dertill, förr'n hem jag kom.Allt var sig likt som förr. Det rökte ur ena skorsten, dörren på glänt.

Jag stod som naglad fast, försökte tänka mig för, hvem elden tändt . . .

Just då klifver mor ur stugan, sätter hand för ögat, ger till ett skrik:

»Ah, herre min Gud, är det du Jan Petter? så du ser ut!» —

jag var blek som ett lik, benen ville ej bära kroppen, och mor hon tänkte visst, hvad jag tror, att jag inte var riktig i hufvud knoppen.

Allt blef förstås klareradt. Mor hade, som sagdt, försummat att vända, förstod hvad som ofelbart skulle hända och styrde i sista stunden nedmellan grundet och Långgarns udd, en ränna sex eller kanske sju fot bred.

Ett vågspel var det, och jag får bekänna, så gammal sjöman jag är, jag går inte den vägen, när vinden står så knapp som då och det bryter tillika, nej inte för guld, hela skeppan full — utom förstås för tjenstens skull, när det gäller att inte pligten svika.

Åren komma och åren gå, mycket har händt se'n den seglatsen. Sonen min, som var nyfödd då, är redan kapellprest här på platsen.

Sjelf är jag nu som ett gammalt vrak, färdig att stufvas in under tak, fast jag, gu'nås, hänger i och tjenar. Anna Brita, så var hennes namn,

— hustru min, ni förstår, jag menar — hon gick för ett år se'n i vinterhamn,och jag går nu här och väntar bara.

Men ännu ett ord på hennes mull: en qvinna som hon är värd mer än guld . . . jo, — så skall en sjömanshustru vara!Torsnäs Mats.

j.a, Torsnäs Mats, han kom hem till sist från Amerikaresan, gu'nås så visst — kan vara en fem eller sex år sedan.

Ni vet hvad som hände strax han for. Stor-Jan i Näbben, som lofvat, medan Mats var borta, att vara som bror för systern hans, en sexton års flicka,och sörja för gumman, hans gamla mor,

för god betalning, som Mats skulle skicka —

ja, allt det der, det känner ni nog:

pengarna stack han i egen ficka,

gumman fick sköta sig sjelf och dog

på fattighuset, och fiickekraken

fick sig ett barn, så ung som hon var,

Jan i Näbben blef stämd som far, men svor sig fri ifrån hela saken; så gick hon, stackarn, och dränkte sig midt för bryggan vid Näbben med barnet sitt, tyckte väl ungen for allt för illa.

Och Mats, han visste om intet han, kom hem till ön som en herreman med plånbok tjock som en bra postilla. Han gick på gästning från hus till hus, lefde för jämnan i sus och dus och tycktes ej efter systern fråga.

Jan var först som från vettet skrämd,det var med nöd som han kunde våga sofva af fruktan för broderns hämd; vakt skulle hållas natten i ände, båda drängarne turade om med laddad bössa, — det var ett elände.

Dagarna gingo, men ingen kom,

och det spordes snart, att Mats tänkte fara;

då skämdes Jan, att han kunnat vara

så rädd, när alls ingen orsak fans,

och fast han var mån om styfvern eljes,

stälde han till en qväll med dans.

Hur saken nu rätt gick till förtälj és än si än så, men Mats kom med, bjuden eller ej, man vet inte riktigt. Jan höll sig undan först försigtigt, men när han såg han fick vara i fred,vardt han lik sig, drack med besked, skrek som en galning och svor och bråkade. Mats var lugn och drack ingenting, satt med flickorna mest och språkade, tog sig ibland en sväng omkring.

Se'n bjöds på kaffe i drängarnas stuga,

Mats sa' nej, och Jan till att truga.

»Men först skall jag se din nya båt», sa' Mats, och de följdes båda åt, fast Jan var mot det, som alla hörde.

Han stannade ofta, och Bengt han såg — Bengt, ni mins, som blef nämdmans måg — hur han satte sig ned, när vägen förde fram mot bryggan, der båten låg.

Så sägs det, att Mats tog Jan'i kragen och drog honom ut med våld på bron —

Jan var grof som en br än vinspatron, och Mats var liten, men qvick i tagen.

Bengt som de andra var af den tron,att det var ett vanligt slagsmål å färde: bäst att inte så noga se på, om det skulle bli allvar, kan man förstå, och så togo de af till Näbbens gärde, skulle se efter hur hafren stod —

Mats var känd för ett hastigt mod, det kunde bli sak vid tinget sedan.

De hade hunnit till gärdsgår'n redan, då skreks det på hjelp, det hördes ett skott, åter ett annat, — nu fingo de brådt; värre och värre blef klagolåten, skott på skott och ett jämmerskri . . .

De kommo till bryggan: allt var förbi,

Mats, var långt ifrån land med båten, och Jan såg man inte det minsta till.

Så slängde man ut en dragg och fick opp'en,illa slagen, död som en sill, med sju revolverkulor i kroppen.

Ingen, som kände Mats, skulle trott, att nånsin han kunnat så svårt förgå sig; man visste nog han bar vapen på sig,

men det var bruk der han senast bott.

Nu kunde man lätt förstå hvad han tänkt sig allt från den stund han kom till ön: just på det ställe, der systern dränkt sig, der skulle Jan få sin gernings lön.

Ja, inte är jag så snar att fördöma — det var väl Amerikased, så visst: syster och mor hade dött af brist, och det var nog inte så lätt att glömma; men det kan jag säga, att sådan färd, som Jan hade fört, var sådant värd.Om Mats kom undan? — Det var i skymningen,

inte kunde han tagas strax,

och da’n derpå, då var det så dags, —

och så fans nog folk, som hjelpte med rymningen.

Det lystes i kyrkan en tid bortåt,

men så kom det bud, att man funnit en båt

med köln i vädret i Danzigergattet.

Det sa’s han drunknat, jo vackert ock!

Mats hade hittat på det sprattet

att kantra båten, — hans rutiga rock

låg qvar i toften. Länsman, ni känner,

en hedersman, han tog för kontant

hvad folket sa’, fast han visste grant,

att Mats hölls gömd hos bekanta och vänner.

Och om ni vill veta mera, så —

men det kan just göra det samma för resten . . .

När året gått om; så kommer till presten

ett bref med New-Yorks stämpel på.

Hundra dollar låg det i brefvet,de skulle till socknens fattighus,

och det sa’s, att namnet på den, som skref’et,

inte fick komma i dagens ljus.

Se’n dess kommer hit hvart år som lider en summa till hjelp vid sjukdom och nöd, och när den hjelpen tar slut omsider, då vet man, att Torsnäs Mats är död.är solen sjunker i eld och lågor och skymning faller på vestervågor, då kommer vännen, som mig har' kär. Och vill du veta hvad han månd’ heta, så får du gerna vid stranden leta, jag skref hans namn uti skummet der. Vackra visor ä’ inte långa, vackra visor ä’ inte många —

Men än ett år • han nog vänta får, jag låter inte lätt mig fånga.Och 0111 det här inga ögon vore, jag tog en båt och till honom fore, —-den stackarn sträfvar ju dagen lång; så ror han trägen den långa vägen, men tänk! — då blefve han visst förlägen, jag tror jag vågar det för en gång.

Vackra visor jag ville sjunga, vackra visor i dagens tunga för vännen min med troget sinn’, och lefva medan vi ä’ unga.

Men se, der ligger ju länge sedan

hans båt vid bryggan, — han kommit redan!

0 du min store . . . hvad jag blir rädd!

Jo det var tacken! han står på backen hos far och språkar . . . med hatt på nacken,

1 splitter nya kavajen klädd.Vackra visor . . . hvad hjertat pickar! . . . vackra visor . . . och far han nickar, — se så, jag tror de gå in till mor,

och sedan efter mig man skickar!

O, den som nu kunde höra orden!

Jag ville gömma mig under jorden, jag ville dölja mig djupt i skog! —

Men jag får stanna, för moster Anna står re'n i dörrn . . . hvad de gjort sig granna!... hon vinkar åt mig, — jag kommer nog!

Vackra visor . . . jo, nu det gäller, få se om inte jag modet fäller — jag vet ej hvad . . . jag är inte glad, men inte vill jag gråta häller.Nisse Borin.

En skepparhist&ria.

isse Borin var en riktig filur, hade hos flickorna ständig tur, styf att segla — på sjön i sitt esse, lustig och glad och stark som en bjesse.

Tjente dräng hos patron på Boo, fick för töserna aldrig ro, sökte sig bort för att få det lättare, kom till Lunda-baron som rättare.Der blef det värre än nånsin förut, pigorna trätte hvarenda minut, husmamselln gick sjelf i stöket, hvar gång Nisse kom in i köket.

Tänkte då Nils, som förståndigt var: »bäst att jag blir en stadig karl, söker mig ut i höst en jänta, se'n få de andra gå der och vänta!»

Hösten gick och vintern med,

Nisse gaf aldrig klart besked, husmamselln gjorde frågor på frågor, pigorna stodo i eld och lågor.

Hände sig så, att baron for bort, köpte en båt af finare sort,

Nils skulle med, som kände trakten, segla baron till Lund med jakten.Vid Haftersudd steg baron i land,

Nisse fick fara på egen hand

med en tolf-års pojke till hjelp på färden,

för det blåste en storm på Mysingsfjärden.

i

Nisse han hissade segel käckt, fick genast i början bommen bräckt, gick för klyfvarn en stund och styrde in under land, fast bränningen yrde.

Botade skadan så godt det gick, låg ett slag öfver Jutskärs prick, kom så en regnby mot för sunnan,

Nisse fick lof att länsa undan.

Vinden slog om — nordvest orkan.

Nisse höll ut väl halfva da'n, så gick riggen och Nisse fick spänna rakt på grund i Svarthåls ränna.Botten var bra, det kände han till:

»här kan hon stå så länge hon vill», sa' Nisse lugnt, »jag har gjort mitt bästa -ska' nu i land och lyckan fresta».

Baron hade lemnat sin kappsäck qvar:

Nisse, som var en ståtlig karl, klädde sig fin i barons nya kläder, segelduksskor med handskskinnsläder.

Det fattades bara en skaplig hatt, som passa' kostymen; Nisse fick fatt i en sjömansmössa, som låg i kajutan, och

gick med pojken i land från skutan.

»Nu kallar du mig för nådig baron, annars tar hin dig utan pardon; begriper du», sa' han, »hvad det kan betyda!» Pojken stackarn var tvungen att lyda.De togo sig fram till en prestgård lätt, Nisse blef fägnad på alla sätt, fick bästa rummet, som fans i huset — det ville aldrig ta slut med kruset.

Pr estfrun tog adelskalendern fram,

Nisse han höll sig allvarsam; prestgårdsfröknarna Rosa och Nina, kors, hvad de gjorde sig granna och fina!

Rosa var blyg, fast tretti år, blåa ögon, kortklippt hår;

Nina var mera kavat utaf sig,

men Nils var ej den, som genast gaf sig.

Länge gick han och gjorde sitt val:

Rosa vardt blek af hjerteqval,

Nina gick som i ständig feber, spelte för Nisse Chopin och Weber.Slutligen blef det då allvar af,

Nisse blef Rosas lydige slaf,

Nina fick all sin förhoppning sviken: Nisse var rädd för pianomusiken.

Förlofningsdagen var redan klar, det fans väl sällan så lyckligt par; Nina, hon såg ej åt någondera, öppnade aldrig pianot mera.

Men presten, som anade argan list, hörde sig för vid Lund till sist: kom så baron express till orten,

Nisse fick lof att bekänna korten.

Fasligt spektakel! . . . Nisse Borin fick sig ovett, men höll god min, halft på gyckel om ursäkt ba' han: »Kläderna göra ej mannen», sa' han.»Tänkte bli älskad incognito jag, vackert ock! — det blef annat slag: fröknar som pigor — samma materia! — ingen att lita på, det ser ja'.»

Så gick Nisse till sjös och svor att aldrig mera bli stadig, — for verlden kring från ort till annan: ingen flicka, som dugde, fann han.Till Fisk-Lars minne.

[u komma med blommor och löf och mygg midsommarens lyckliga dagar! —

Jag tänder min pipa och röker trygg, medan Fisk-Lars skötarna lagar.

Det blir icke mycken tid till prat, gubben har sitt att göra;

»välsignadt med mygg . . . evinnerligt frat» — det är nästan allt, jag får höra.Solen går ner. Ett skimmer står i rödaste rödt öfver fjärden; på vattnet icke en krusning går . . . hvad det dock är skönt här i verlden! —

Men Lars hade visst ej sinne för den väna midsommarqvällen; han slutade näten i värsta humör, satte sig på förstugshällen.

»Säg mig», sporde han, »herrn, som vill förstå sig på allt och mera, hvad tjenar den satans myggen till? det undra båd' jag och flera.»

»Ja, säg det», svarte jag allvarsam och drog några bloss mot myggen;

Lars fick också sin pipa fram, la' näten till stöd för ryggen.Rökte och såg fundersam ut, — då hördes en trast från hagen, på udden råmade grannfars stut, vadade i sjön till magen.

Så blef det tyst på vatten och land — blott asparna sakta skälfde, och hafvet suckade till ibland, när en dyning mot stranden hvälfde.

Lars rörde på mun, strök mössan af, som en bön mot höjden han sände: »Nu vet jag hvarför vår Herre gaf oss mygg och allt annat elände.

»Det är så vackert i sommartid»,

— gubben satt helt betagen — c »vågen är ljum och luften blid, och natten är ljus som dagen.»Den grönskande jord, af Örter full,

i fägring står utan like,-------

och vore det icke för myggens skull, hon vore ett himmelrike!

»Och det», la’ han till, satte mössan på,

»det vore nog ej det bästa;

då kunde man glömma, fast gammal och grå,

att man blott är här för att gästa.»

Så gick den gamle. Jag tänkte jag: frid öfver ditt barnsliga sinne! — och diktade detta en midsommardag till gubben Fisk-Lars minne.Höstdimmor.

I.

eptembermånen skiner kallt på mejade hafrefält, skiner på tofviga skylar, som stå i rad liksom tält vid tält.

Det är som ett läger: en ensam häst betar derutanför; qvarglömd kärfve som vaktpost lutar stelt mot en gärdsgårdsstör.Skriker i fjärran hest en lom? — det låter som vaktens rop: kanhända han ser längs vassen smyga fram en fiendtlig hop.

Stiga från viken dimmor upp, eller är det krutrök blott?

Ståndar en strid vid stranden, fast det ej hörs ett enda skott?

Se, hvad skymtade der förbi med hjelm och lyftad lans! — dimmiga andeväsen jaga efter i hvirfveldans.

Är det trollen, som gå till fejd

i midnattstimmens stund,

eller är det de döde,

som vaknat upp ur sin långa blund?Skuggan tätnar, %— en stämning trolsk rundt kring nejden sig bredt; verkligheten och drömmen smälta sällsamt ihop till ett.

Dimman sveper i dunkel allt ända till skogens bryn, — ensam månen deruppe skiner matt genom töckenskyn.

* & *För hundra år se’n eller mer det sägs en rysk fregatt härutanför gått under en klar septembernatt.

Den gick igenom skären med en förrädisk lots — hans stuga låg på holmen der, som aldrig se’n bebotts.

Det fans ej moln på himlen, och månen lyste klart.

Med alla segel satta

flög skeppet fram med fart.Då stego plötsligt dimmor från hvarje vik och sund; de villade förrädarns syn, och skeppet gick på grund.

Det remnade af stöten, sjönk om några ögonblick, och allt, som fans af lif ombord, dervid förloradt gick.

Se’n dess det går en sägen, att, hälst i höstetid, de dödas andar stiga upp och reda sig till strid.

De sprida sig åt skilda håll, de samla sig i trupp, de sjunka ned i djupet och dyka åter upp.De sträcka sina armar upp ur sin våta graf; de vrida händer, snyfta högt, der skeppet gick i qvaf.

Men dimmor stiga upp och stå i sunden som en mur, och bleka töckenandar nu störta fram derur.

Och det blir strid vid månljus strand, tills fienden har flytt; han drifves ut åt fjärden, men jagar fram på nytt.

Och töcknet växer till ett berg, det rullar ljudlöst fram, och skådeplatsen höljes som i ett moln af dam.Då är det icke rådligt, om man har ondt i sinn’, att segla med fiendtlig flagg på våra vatten in.

De trolska dimmor hålla vakt kring dessa gråa skär, att ingen ovän kommer den svenska kusten när.

T